ОП ККС ВС ЗРОБИЛА ВИСНОВОК ЩОДО ДЕКРИМІНАЛІЗАЦІЇ ВИКРАДЕННЯ ЧУЖОГО МАЙНА ШЛЯХОМ КРАДІЖКИ[1]

Верховний Суд (Касаційний кримінальний суд, об'єднана палата)

Реферат. Закон України від 18 липня 2024 року № 3886-IX «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та деяких інших законів України щодо посилення відповідальності за дрібне викрадення чужого майна та врегулювання деяких інших питань діяльності правоохоронних органів» змінив ст. 51 КУпАП, і викрадення майна вартістю до двох неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (3028 грн у 2024 році) після набрання ним чинності 9 серпня 2024 року стало адміністративним правопорушенням. Як застосовувати ці зміни в кримінальних провадженнях, визначила Об'єднана палата Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду в постанові від 7 жовтня 2024 року у справі № 278/1566/21 (провадження № 51-2555кмо24). Палата визнала Закон № 3886-IX законом про кримінальну відповідальність, що скасовує кримінальну протиправність у значенні ст. 5 КК України тих діянь, які раніше вважалися кримінальними правопорушеннями, а тепер підпадають під ознаки ст. 51 КУпАП; тому він має зворотну дію в часі. Чи перевищує вартість викраденого встановлену межу, з'ясовують за розміром неоподатковуваного мінімуму, чинним на час учинення діяння, з урахуванням п. 5 підрозд. 1 розд. XX та підп. 169.1.1 п. 169.1 ст. 169 Податкового кодексу України. Питання, що постають у кримінальних провадженнях, суди вирішують за правилами, передбаченими для випадків, коли втратив чинність закон, яким установлювалася кримінальна протиправність діяння. У переглянутій справі особу засудили за ч. 2, 3 і 4 ст. 185 КК України за кілька епізодів таємного викрадення 2021–2022 років на суми від 406,58 до 7090,33 грн. Верховний Суд змінив судові рішення: закрив провадження за ч. 2 ст. 185 КК України на підставі п. 1-2 ч. 2 ст. 284 КПК України, а епізод від 16 квітня 2021 року перекваліфікував із ч. 3 ст. 185 на ч. 1 ст. 162 КК України (порушення недоторканності житла). Висновок орієнтує слідчих, прокурорів, адвокатів і суддів у справах про майнові правопорушення. Зростає й вага товарознавчої оцінки: саме вартість майна на момент викрадення, визначена зокрема судовим експертом, тепер вирішує, чи є діяння злочином.

Ключові слова: декриміналізація, дрібне викрадення чужого майна, крадіжка, ст. 51 КУпАП, ст. 185 КК України, Закон України № 3886-IX, зворотна дія закону в часі, неоподатковуваний мінімум доходів громадян, Об'єднана палата Касаційного кримінального суду.

The Joint Chamber of the Criminal Cassation Court of the Supreme Court Delivered Its Conclusion on the Decriminalisation of Theft of Another Person's Property

Verkhovnyi Sud (Kasatsiinyi kryminalnyi sud, obiednana palata).

Abstract. Law of Ukraine No. 3886-IX of 18 July 2024 amended Article 51 of the Code of Ukraine on Administrative Offences, so that from 9 August 2024 the theft of property worth up to two tax-free minimum incomes (UAH 3,028 in 2024) became an administrative offence. Its effect on criminal cases was settled by the Joint Chamber of the Criminal Cassation Court of the Supreme Court in its ruling of 7 October 2024 in case No. 278/1566/21 (proceedings No. 51-2555kmo24), which the material reports. The Chamber held that the Law is a law on criminal liability that abolishes the criminal unlawfulness, within the meaning of Article 5 of the Criminal Code of Ukraine, of acts that now fall under Article 51, and therefore has retroactive effect. Whether the value of stolen property exceeds the limit is assessed against the tax-free minimum income in force when the act was committed, applying the relevant provisions of the Tax Code of Ukraine. Questions arising in criminal proceedings are resolved under the

rules for cases where the law establishing criminal unlawfulness has ceased to have effect. In the case under review, the person had been convicted under Article 185(2), (3) and (4) of the Criminal Code for several episodes of secret theft in 2021 and 2022 involving sums from UAH 406.58 to UAH 7,090.33. The Supreme Court closed the proceedings under Article 185(2) on the basis of Article 284(2)(1-2) of the Criminal Procedure Code and requalified the episode of 16 April 2021 from Article 185(3) to Article 162(1), violation of the inviolability of the home. The conclusion guides investigators, prosecutors, defence lawyers and courts, and it increases the weight of expert valuation of stolen property, since the value at the time of the act now decides whether the conduct is a crime.

Keywords: decriminalisation, petty theft, theft, Article 51 of the Code of Ukraine on Administrative Offences, Article 185 of the Criminal Code of Ukraine, Law of Ukraine No. 3886-IX, retroactive effect of criminal law, tax-free minimum income, Supreme Court.

Першоджерело: *Постанова об'єднаної палати Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду від 07.10.2024 у справі № 278/1566/21 (провадження № 51-2555кмо24). Реферат оприлюднено в журналі 15.10.2024.*

References

1. Verkhovnyi Sud (Kasatsiinyi kryminalnyi sud, obiednana palata). OP KKS VS zrobyla vysnovok shchodo dekryminalizatsii vykradennia chuzhoho maina shliakhom kradizhky [The Joint Chamber of the Criminal Cassation Court of the Supreme Court Delivered Its Conclusion on the Decriminalisation of Theft of Another Person's Property] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2024. Vol. 9, No. 5 (53). URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/13614-op-kks-vs-zrobila-visnovok-shodo-dekriminalizaciyi-vikradennya-chuzhogo-majna-shlyahom-kradizhki (onovlena versiia vid 15.10.2024). [in Ukrainian].